NEUVOSTON SUOSITUS,

annettu 12 päivänä heinäkuuta 2011,

Tšekin vuoden 2011 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä vuosia 2010-2014 koskevaa Tšekin tarkistettua lähentymisohjelmaa koskevan neuvoston lausunnon antamisesta

(2011/C 212/02)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 [1] ja erityisesti sen 9 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

on kuullut talous- ja rahoituskomiteaa,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 26 päivänä maaliskuuta 2010 komission ehdotuksen, jolla käynnistetään uusi työllisyys- ja kasvustrategia, Eurooppa 2020, joka perustuu talouspolitiikan koordinoinnin tehostamiseen. Strategia keskittyy avainalueisiin, joilla tarvitaan toimia Euroopan kestävän kasvun vauhdittamiseksi ja kilpailukyvyn lisäämiseksi.

(2) Neuvosto antoi 13 päivänä heinäkuuta 2010 suosituksen jäsenvaltioiden ja unionin talouspolitiikan laajoista suuntaviivoista (2010–2014) ja hyväksyi 21 päivänä lokakuuta 2010 päätöksen jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista [2], jotka yhdessä muodostavat ns. yhdennetyt suuntaviivat. Jäsenvaltioita kehotettiin ottamaan yhdennetyt suuntaviivat huomioon kansallisessa talous- ja työllisyyspolitiikassaan.

(3) Komissio hyväksyi 12 päivänä tammikuuta 2011 ensimmäisen vuotuisen kasvuselvityksen, joka tarkoitti uuden talouden ohjauksen ja hallinnan jakson alkua EU:ssa ja ensimmäistä politiikan yhdennetyn etukäteiskoordinoinnin EU-ohjausjaksoa, jonka perusta on Eurooppa 2020 -strategiassa.

(4) Eurooppa-neuvosto hyväksyi 25 päivänä maaliskuuta 2011 julkisen talouden vakauttamisen ja rakenneuudistuksen painopisteet (jotka ovat 15 päivänä helmikuuta ja 7 päivänä maaliskuuta 2011 annettujen neuvoston päätelmien ja komission vuotuisen kasvuselvityksen mukaisia). Se korosti, että etusijalle on asetettava talousarvioiden tervehdyttäminen ja julkisen talouden kestävyyden palauttaminen, työttömyyden vähentäminen työmarkkinauudistusten avulla sekä uudet kasvua edistävät toimet. Se kehotti kaikkia jäsenvaltioita toteuttamaan näihin painopisteisiin perustuvia konkreettisia toimenpiteitä, jotka sisällytetään niiden vakaus- tai lähentymisohjelmiin ja kansallisiin uudistusohjelmiin.

(5) Tšekki toimitti vuoden 2011 kansallisen uudistusohjelmansa 29 päivänä huhtikuuta 2011 ja vuosia 2011–2014 koskevan tarkistetun lähentymisohjelmansa 5 päivänä toukokuuta 2011. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.

(6) Tšekin kaupan avoimuuden vuoksi maailmanlaajuinen finanssikriisi heikensi tuntuvasti BKT:n kasvua ja pahensi työttömyyttä maassa. Reaalinen BKT supistui 4,1 prosenttia vuonna 2009, koska vienti ja kotimaiset investoinnit supistuivat. Työttömyysaste kasvoi huomattavasti, sillä vuonna 2008 se oli 4,4 prosenttia ja 7,3 prosenttia vuonna 2010. Työllisyysaste puolestaan heikkeni 2 prosenttiyksiköllä vuodesta 2008 vuoteen 2010. Tšekin suuri avoimuus kansainväliselle kaupalle ja sen tärkeimpien kauppakumppanien nopea elpyminen ovat kuitenkin myös helpottaneet reaalisen BKT:n kasvun palautumista 2,3 prosenttiin vuonna 2010, ja nämä tekijät helpottavat edelleen kohtuullista elpymistä.

(7) Neuvosto katsoo asetuksen (EY) N:o 1466/97 mukaisen tarkistetun lähentymisohjelman arvioinnin perusteella,

[1] EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

[2] Pidetään vuonna 2011 voimassa 19 päivänä toukokuuta 2011 annetulla neuvoston päätöksellä 2011/308/EU jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista (EUVL L 138, 26.5.2011, s. 56).

että lähentymisohjelman perustana olevat makrotalouden oletukset ovat kahden ensimmäisen ohjelmavuoden osalta uskottavia ja sen jälkeen suotuisia, kun niitä arvioidaan tuotannon kasvumahdollisuuksia koskevat ja komission yhteisesti hyväksyttyjen menetelmien mukaisesti laatimat keskipitkän aikavälin ennusteet huomioiden. Lähentymisohjelma perustuu vuoden 2012 osalta alempaan kasvuennusteeseen kuin komission yksiköiden kevään 2011 talousennuste. Tämä johtuu pääasiassa siitä, että todelliset julkiset kulutusmenot supistuvat edelleen tasaisesti, mitä ei ole otettu huomioon vuotta 2012 koskevassa komission ennusteessa, joka perustuu oletukseen, jonka mukaan politiikka säilyy ennallaan. Lähentymisohjelman mukaan julkisen talouden alijäämä supistuu alle 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2013 ja edelleen 1,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2014. Suunniteltu vakauttaminen perustuu lähinnä menojen hillitsemiseen. Ehdotetut toimenpiteet ovat jokseenkin riittävät, jotta tavoitteeseen päästään neuvoston suosittamalla tavalla vuonna 2013, mutta siihen, miten lähentymisohjelmassa esitetyt toimenpiteet vaikuttavat talouden toteutumaan, liittyy kuitenkin riskejä. Lisäksi tavoitteiden saavuttaminen lähentymisohjelman loppuvuosina näyttää perustuvan suotuisiin suhdanneoloihin ja julkisen hallinnon jatkuvaan tehostamiseen, mitä voi olla yhä vaikeampi toteuttaa käytännössä. Keskipitkän aikavälin julkisen talouden tavoite oletetaan saavutettavan lähentymisohjelmakauden jälkeen. Keskimääräiset vuotuiset julkisen talouden toimet ovat hieman alle 1 prosentin BKT:sta vuosina 2011–2013 neuvoston 2 päivänä joulukuuta 2009 liiallisen alijäämän menettelyn puitteissa antaman suosituksen mukaisesti.

(8) Lähentymisohjelmassa asetetaan selkeä tavoite alentaa julkisen talouden alijäämä alle 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoteen 2013 mennessä. Haasteena on varmistaa, että toimenpiteet, joiden avulla alijäämää saadaan supistettua vuosina 2011–2013 ja myös seuraavina vuosina, eivät vaaranna pitkän aikavälin kasvua. Tätä varten on erityisesti turvattava koulutusmenot ja julkiset T&K-menot sekä varmistettava, että niillä taataan riittävä puskuri väestönkehityksestä johtuvalle menojen kasvulle.

(9) Julkisen talouden vakauttamisstrategiaan sisältyy toimenpiteitä, jotka vaikuttavat alv-tuloihin: alempaa alv-astetta on tarkoitus korottaa vuosina 2012 ja 2013 mutta korkeampaa sen sijaan alentaa vuonna 2013. Hallitus aikoo myös vuodesta 2013 alkaen lisätä arvonlisäverovelvollisten yritysten lukumäärää. Lähentymisohjelman mukaan verotulojen pitäisi näiden muutosten seurauksena kasvaa 0,7 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2012 ja edelleen 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2013. Lisäksi näyttää olevan edellytyksiä lisätä välillisistä veroista saatavia tuloja, jotka olivat 11,8 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2010, kun EU:n keskiarvo oli 13,4 prosenttia. Näin olisi mahdollista siirtää verorasitusta pois työn verotuksesta. Lisäksi todellisten alv-tulojen ja teoreettisen arvonlisäverovelvollisuuden välisen erotuksen arvioidaan olevan huomattavasti yli EU:n keskiarvon, mikä edellyttää toimenpiteitä verosäännösten noudattamisen parantamiseksi. Tšekki on tässä tarkoituksessa ottanut vuonna 2011 käyttöön uusia toimenpiteitä, joidan tarkoituksena on puuttua alv-petoksiin ja vähentää veronkiertoa.

(10) Eläkejärjestelmän uudistaminen on tärkeä kysymys, sillä väestön ikääntymisen vaikutukset julkiseen talouteen arvioidaan selvästi EU:n keskiarvoa suuremmiksi. Hallitus on esittänyt kaksi ehdotuspakettia. Parlamentti hyväksynee ensimmäisen paketin syyskuuhun 2011 mennessä. Se koskee julkista jakojärjestelmäpilaria, joka on ollut alijäämäinen vuodesta 2009 lähtien. Paketti käsittää muun muassa lakisääteisen eläkeiän korottamisen siten, että se on sekä naisille että miehille, jotka ovat syntyneet vuonna 1975, 66 vuotta 8 kuukautta vuonna 2041. Kutakin seuraavaa ikäluokkaa kohden eläkeikä nousee 2 kuukaudella, ilman ennalta määrättyä ylärajaa. Nämä parametrien muutokset voivat osaltaan korjata julkisen talouden kestävyysongelmaa jossain määrin, mutta ne eivät välttämättä ole riittävä vastaus väestön ikääntymisestä johtuviin haasteisiin. Toinen paketti, jota hallitus ei ole vielä hyväksynyt, muodostuisi vuonna 2013 käyttöön otettavasta toisesta vapaaehtoisesta yksityisestä pilarista. Tarkoituksena on lisätä eläketulojen monipuolisuutta ja tukea niiden riittävyyttä tulevaisuudessa edistämällä yksityisten säästöjen muodostumista. Pilari ei kuitenkaan ehdotetussa muodossaan juuri kannusta järjestelmään liittymistä, vaan saattaa itse asiassa lisätä edellä kuvattuja pitkän aikavälin paineita. Tällaisten eläkejärjestelmien toimintakustannuksia on niin ikään analysoitava huolellisesti, ja ne on järjestelmän tehokkuuden takaamiseksi pidettävä mahdollisimman alhaisina.

(11) Työmarkkinoita pidetään kohtuullisen joustavina, eikä niillä ollut näkyvissä merkkejä suuremmista häiriöistä ennen maailmanlaajuista finanssikriisiä. Eräät rakenteelliset heikkoudet ovat kuitenkin ilmeisiä. Keskeisen haasteen muodostavat äitiyslomalta työmarkkinoille palaavia naisia kohtaavat vaikeudet. Ongelman merkitystä lisäävät sen laajat taloudelliset oheisvaikutukset: pidemmät jaksot työelämän ulkopuolella, suuri sukupuolten välinen työllisyyskuilu ja hyvin suuri sukupuolten välinen palkkakuilu. Varhainen työhönpaluu on edelleen vaikeaa, vaikka hallitus on pyrkinyt antamaan vanhemmille enemmän valinnanvaraa vanhempainloman pituuden suhteen. Ongelma johtuu osittain siitä, että yritykset eivät ole kovin halukkaita tarjoamaan osa-aikaisia työsopimuksia, joita pienten lasten vanhempina olevat työntekijät usein hyödyntävät muissa jäsenvaltioissa ja osittain kohtuuhintaisten päivähoitopaikkojen rajoitetusta saatavuudesta. Kansallisessa uudistusohjelmassa on tuotu esiin joukko käytännön toimenpiteitä, joilla päivähoidon saatavuutta lisätään, myös alle kolmivuotiaiden lasten osalta.

(12) Vaikka kokonaistyöttömyyden aste ja pitkäaikaistyöttömyyden aste ovat selvästi alle EU:n keskiarvon, jälkimmäinen on kasvanut kriisin johdosta erityisesti 20–29-vuotiaiden keskuudessa. Alhaisen koulutustason omaavilla ja muilla matalapalkkaisilla työntekijöillä on huomattavia vaikeuksia löytää työpaikka. Aktiiviseen työmarkkinapolitiikkaan olisi ohjattava enemmän rahoitusta ja aktiiviseen osallistamiseen tähtääviin toimenpiteisiin osallistuvien osuutta olisi kasvatettava ja nämä toimenpiteet olisi kohdennettava paremmin.

(13) Liiketoimintaympäristöä hankaloittavaan julkishallinnon tehottomuuteen voitaisiin puuttua panemalla voimassa olevat strategiat kattavasti täytäntöön. Hallitus käynnisti vuonna 2007 parempaa sääntelyä koskevan kampanjan ja korruptiontorjuntastrategian vuosiksi 2011–2012. Niihin sisältyvät toimenpiteet ovat tärkeitä, jotta voidaan parantaa Tšekin lainsäädäntö- ja sääntelykehyksen laatua, joka kansainvälisten tutkimusten perusteella on EU:n keskiarvon alapuolella, ja vahvistaa yritysten luottamusta. Eräs haaste on julkishallinnon vakauttaminen, sillä toistuvat ja laajamittaiset uudelleenjärjestelyt heikentävät sen tehokkuutta. Tätä varten olisi tärkeää saada hyväksytyksi valtion virkamiehiä koskeva laki, jota on toistuvasti lykätty. Hallitus on äskettäin hyväksynyt toimenpiteitä, jotka lisäävät julkisten hankintamenettelyjen avoimuutta. Eräs sääntelykehyksen osatekijä, nimittäin tietynlaiset yrityksen osakkeet, joiden avulla varallisuutta voidaan siirtää täysin nimettömästi, vaatii kuitenkin edelleen huomiota.

(14) Kriisin odotetaan vaikuttaneen potentiaaliseen kasvuun negatiivisesti. Inhimillisen pääoman kehittäminen on tärkeää, vaikka suuri osa nuorisosta on kirjoilla yliopistoissa, ja sitä haittaa koulutuksen puutteellinen laatu, mikä ilmenee Tšekin korkea-asteen oppilaitosten kansainvälisissä laatuarvioissa saamista huonoista arvosanoista. Lisäksi opiskelijaa kohti käytetyt menot kuuluvat vertailukelpoisina hintoina ilmaistuina jäsenvaltioiden alimpaan neljännekseen. Erityisen niukasti varoja käytetään perusasteen koulutukseen. Kansallisessa uudistusohjelmassa ehdotetaan toteutettavaksi kaikkia koulutusasteita koskevia toimenpiteitä. Korkea-asteen koulutuksen laaja-alaista uudistusta on valmisteltu jo vuosia. Laadukkaan ja tehokkaan korkea-asteen koulutuksen turvaaminen on tärkeää kilpailu- ja innovaatiokyvyn kannalta.

(15) Komissio on arvioinut Tšekin lähentymisohjelman ja kansallisen uudistusohjelman. Se on ottanut huomioon niiden merkityksen Tšekin kestävän finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyden kannalta. Lisäksi se on arvioinut, ovatko ne EU:n sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska EU:n talouden ohjausta ja hallintaa on tarpeen tehostaa kokonaisuudessaan antamalla EU:n tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin. Tämä huomioiden komissio katsoo, että päähuomio olisi pidettävä julkisen talouden vakauttamisessa samalla kun suojataan kasvua edistäviä menoja. Julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyys riippuu suurelta osin siitä, saadaanko tarpeellinen eläkejärjestelmän uudistus nyt toteutettua. On erityisen tärkeää lisätä erityisesti naisten osallistumista työmarkkinoille ja tarjota pitkäaikaistyöttömille työllistymismahdollisuuksia. Kilpailukyvyn kannalta on myös ratkaisevan tärkeää toteuttaa toimenpiteitä, joilla parannetaan edelleen julkisten palvelujen laatua ja sääntelykehystä sekä korkea-asteen koulutuksen laatua.

(16) Neuvosto on tutkinut Tšekin tarkistetun vuoden 2011 lähentymisohjelman edellä esitetyn arvioinnin perusteella ja ottaen huomioon myös Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 126 artiklan 7 kohdan nojalla 2 päivänä joulukuuta 2009 annetun neuvoston suosituksen. Neuvoston lausunto [1] on otettu erityisesti huomioon jäljempänä 1 ja 2 kohdassa esitetyissä suosituksissa. Neuvosto on tutkinut Tšekin kansallisen uudistusohjelman ottaen huomioon 25 päivänä maaliskuuta 2011 hyväksytyt Eurooppa-neuvoston päätelmät,

SUOSITTAA, että Tšekki toteuttaisi vuosina 2011–2012 toimia, joilla se

1. panee täytäntöön kaavaillun vakautuksen vuonna 2011 ja toteuttaa pysyviä tasapainottavia toimenpiteitä siltä varalta, että tulot supistuvat tai menoissa lipsutaan; hyväksyy finanssipoliittisia toimenpiteitä vuotta 2012 koskevan lähentymisohjelman mukaisesti ja tukee vuodelle 2013 asetettujen tavoitteiden saavuttamista kohdennetummin toimenpitein; välttää tämä huomioiden kasvua edistävien menojen leikkaamista, parantaa julkisten investointien tehokkuutta ja jatkaa ponnisteluja, jotta voidaan hyödyntää käytettävissä olevaa liikkumavaraa välillisten verotulojen lisäämiseen, jotta voidaan siirtää verotuksen painopistettä työn verottamisesta, parantaa verosäännösten noudattamista ja vähentää veronkiertoa; huolehtia liiallista alijäämää koskevien neuvoston suositusten mukaisesti keskimääräisestä julkisen talouden tasapainottamisesta 1 prosentilla BKT:sta, millä voidaan saavuttaa liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn määräajan saavuttaminen riittävän hyvin vuonna 2013;

2. toteuttaa suunnitellun kattavan eläkeuudistuksen, jotta voidaan parantaa julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyttä ja varmistaa eläkkeiden riittävyys tulevaisuudessa; lisäponnisteluja olisi kohdistettava julkisen pilarin lisämuutoksiin, jottei järjestelmä olisi tulevaisuudessa syynä julkisen talouden epätasapainoon, sekä yksityisen säästämisen kehittämiseen; jotta todellista eläkkeellesiirtymisikää voidaan nostaa, voitaisiin harkita toimenpiteitä, kuten lakisääteisen eläkkeellesiirtymisiän ja ja odotettavissa olevan eliniän kytkemistä toisiinsa; varmistaa, että kaavailtuun rahastoitavaan järjestelmään osallistutaan laajalti ja että se on suunniteltu niin, että hallinnolliset kulut ovat selkeitä ja alhaisia;

3. edistää työmarkkinoille osallistumista vähentämällä pienten lasten vanhempien esteitä palata työelämään siten, että lisätään kohtuuhintaisten lastenhoitopalvelujen tarjontaa ja saatavuutta; lisää joustavampien työjärjestelyjen, kuten osa-aikatyön, houkuttelevuutta ja tarjontaa;

[1] Lausunto, jota tarkoitetaan neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 9 artiklan 3 kohdassa.

4. parantaa julkisten työvoimapalvelujen tehokkuutta, jotta voidaan edistää ammatillisen koulutuksen, työnvälityspalvelujen ja yksilöllisten palvelujen laatua ja tehokkuutta sitomalla ohjelmien rahoitus niiden tuloksiin; ulottaa yhteistyössä sidosryhmien kanssa yksilölliset koulutusohjelmat koskemaan iäkkäämpiä työntekijöitä, nuoria, matalan taitotason työntekijöitä sekä muita haavoittuvia ryhmiä koskeviksi;

5. toteuttaa tarvittavat toimenpiteet julkisten palvelujen laadun parantamiseksi aloilla, jotka ovat keskeisiä liiketoimintaympäristön kannalta; tässä yhteydessä nopeuttaa korruptiontorjuntastrategian täytäntöönpanoa määriteltyjen tavoitteiden mukaisesti, hyväksyy valtion virkamiehiä koskevan lain, jotta voidaan edistää julkishallinnon vakautta ja tehokkuutta, ja toteuttaa toimenpiteitä nimetöntä osakkeenomistusta koskevan kysymyksen käsittelemiseksi;

6. perustaa korkea-asteen oppilaitosten laatuarviointia varten avoimen järjestelmän ja sitoo sen oppilaitosten rahoitukseen, jotta voidaan parantaa korkea-asteen koulutuksen suorituskykyä.

Tehty Brysselissä 12 päivänä heinäkuuta 2011.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

J. VINCENT-ROSTOWSKI